

H2 גבר GAVAR (25/381/24) voimakkaampi

2 HEPREA, SANAT, <https://www.gen.fi/h2.html>

H2 ג GIMEL, <https://www.gen.fi/h2-g.html>

H2 גב GIMEL–BET, <https://www.gen.fi/h2-gb.html>

H2 גבר gavar (25/381/24) voimakkaampi
<https://www.gen.fi/h2-gbr.html>

SISÄLLYSLUETTELO

0. Tallenteet ja dokumentit
 1. Juuri ja tärkeimmät johdannaiset
 2. Sukulaiset
 - 2.1 Identtiset: peittää
 - 2.2 Sisarukset
 - 2.3 Serkut
 3. Verbi
 - 3.1 gavar
 - 3.2 giber
 - 3.3 hitgaber
 - 3.4 higbir
 - 3.5 tigber
 - 3.6 tugbar
 4. Sanat Tanachissa
 - 4.1 gibor, sankari, rohkea
 - 4.2 gvura, voitto, voima
 - 4.3 gvir, hallitsija, NH rikas mies
 - 4.4 gvira, emäntä
 - 4.5 gever, voimakas mies
 - 4.6 gveret, valtiatar, NH rouva
 5. Nimet Tanachissa
 - 5.1 Geber, "voimakas mies"
 - 5.2 Gibbar, "sankari"
 - 5.3 Gabriel, "voimakas mieheni on jumala"
 6. Muita sanoja
 7. Nimiä
 8. Sanat Raamatun arameassa
 9. Sanoja muissa kielissä
 10. Kristus-saarnaa

0. TALLENTEET JA DOKUMENTIT

Kristus nimissä 6, Gabriel 1/2, 25.3.2018 (0.22)
AC-tallenne: <https://gen.adobeconnect.com/puagv7i0t1ud/>
Youtube-video: <https://youtu.be/YoJDCoWIVgE>
Tekstiedosto: <https://www.gen.fi/h7-gbrjxl.html>

Kristus nimissä 7, Gabriel 2/2, 8.4.2018 (0.25)
 AC-tallenne: <https://gen.adobeconnect.com/pl8mpjca6ns8/>
 Youtube-video: https://youtu.be/q5c_In-GZjQ
 Tekstiedosto: <https://www.gen.fi/h7-gbrjxl.html>

H2A בגר (bet-gimel-resh) peittää
<https://www.gen.fi/h2a-bgr.html>

H6E גבר gavar (voimakkaampi)
<https://www.gen.fi/h6e-3-gbr.html>

H7 גבריאל Gavriel (Gabriel)
<https://www.gen.fi/h7-gvrjxl.html>

1. JUURI JA TÄRKEIMMÄT JOHDANNAISET

√גבר gavar j. (25/381/24) peittää voimalla: olla voimakkaampi, mahtavampi, kasvaa suuremmaksi, voittaa, lisääntyä, paisua,

גבור gibor mask. (159x) sankari

גבורה gvura fem. (61x) voima

גֶּבֶר gever mask. (66x) voimakas mies, mies

גַּבְרִיאֵל Gavriel henk. mask. (2x) Gabriel

גְּבֵרֶת gveret fem. (2x) valtiatar, NH rouva

2. SUKULAISET

2.1 IDENTTISET: PEITTÄÄ

Kirjaimista bet, gimel ja resh (bet-gimel-resh) muodostuvien juurien yhteinen perusmerkitys on "peittää, **to cover**".

H2A בגר (bet-gimel-resh) peittää
<https://www.gen.fi/h2a-bgr.html>

2.2 SISARUKSET (luonnos)

√גבל gaval (5/262) asettaa raja, rajoittua, <https://www.gen.fi/h2-gbl.html>

√גִּוּר gur (81x) asua muukalaisena

√גָּמַר gamar (5/16) loppua, päätyä, <https://www.gen.fi/h2-gmr.html>

*√גָּפַר gafar (0/8) peittää, estää vuotamasta, "sovittaa"

גּוֹפֵר גִּפְרִי gofer (1x, H1540, 1. Moos. 6:14) arkin rakentamiseen
käytetty puulaji, "(syntien) peittämis- eli sovituspuu"

√כָּבַר kavar (2x) olla suuri, runsaslukuinen

√קָבַר kavar (133x) haudata

2.3 SERKUT (luonnos)

√גָּמַל gamal (37/114) suorittaa loppuun: vieroittaa, kypsyy, maksaa, kostaa,
<https://www.gen.fi/h2-gml.html>

√כּוּר kur, puhdistaa

√כָּפַר kafar, peittää, sovittaa

√קוּר kur, kaivaa

3. VERBI

√גָּבַר gavar (25x, H1331, 1. Moos. 7:18) peittää voimalla:

olla voimakkaampi, mahtavampi, kasvaa suuremmaksi, voittaa, lisääntyä,
paisua, **to overwhelm with power, to cover: to be stronger, mightier,**
overpower, overcome, grow mighty, increase, swell, valere, praevalere

הָיָה חֲזָק אוּ רָב הִיא חֲזָק אוּ רָב

Vedet paisuivat (vajigberu, "peittivät, enentyivät") ja lisääntyivät
maan päällä suuresti, ja arkki ajelehti veden pinnan päällä.
(1. Moos. 7:18, oma käänös)

וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד עַל הָאָרֶץ

וַתֵּלֶךְ הַתְּבָה עַל פְּנֵי-הַמַּיִם: בְּרֵאשִׁית ז' י"ח

(Kohdat 3.1–4 pääosin M. Liljeqvistin mukaan.)

3.1 GAVAR

pa. גבר גִּבֵּר gavar (17x)

pa. impf./fut. יִגְבֵּר

- olla voimakkaampi, ylivoimainen, vahva, voittaa, valloittaa, kukistaa, **to be stronger, conquer, overpower** (1. Moos. 49:26)
johonkin verrattuna ilmaistaan prepositiolla מִן min tai עַל al
(2. Sam. 1:23, 2. Sam. 11:23)
- saada aikaan, suoriutua, menestyä, **to bring about, prosper** (1. Sam. 2:9)
- tulla suuremmaksi, kasvaa, lisääntyä, paisua, **to increase** (1. Moos. 7:18)

3.2 GIBER

pi. גיבר גִּבֵּר giber (3x)

- tehdä ylivoimaiseksi, tehdä vahvaksi, **to strenghten, fortem facere**
(Sak. 10:6)

חֲזִיק חֲזִיק

- käyttää enemmän voimaa, **to use more power** (Saarn. 10:10)
- NH edistää, kannustaa, rohkaista, **to encourage**

3.3 HITGABER

hitp. התגבר הִתְגַּבֵּר hitgaber (3x)

- voittaa, osoittautua voimakkaammaksi, **to show one's prevalence, fortem se praestare** (Jes. 42:13)

הִתְחַזַּק הִתְחַזַּק

- uhitella, uhmata, **to behave oneself proudly** (Job 15:25)

הַתְּגַרָּה הַתְּגָרָה

3. PBH käyttää valtaa, **to use power** (Sir. 38:15)
4. PBH vahvistaa itseänsä, voimistua,
to strenghten oneself, increase in strenght
5. NH selviytyä, pärjätä, **to overcome, prevail, cope with**

3.4 HIGBIR

hif. הַגְּבִיר הַגְּבִיר hibir (2x)

1. tehdä voimakkaaksi, vahvaksi, **to strenghten, reinforce, to prevail, praevalere** (Ps. 12:5)

תְּזַק חִזְק

2. vahvistaa, **to confirm** (Dan. 9:27)
3. MH kerätä voimia, vahvistaa itseänsä,
to gather strenght, strenghten oneself
4. NH kasvattaa, laajentaa, tehostaa, **to increase, amplify, intensify**

3.5 TIGBER

tif. תִּגְבֵּר תִּגְבֵּר תִּגְבֵּר tigber (denom. תְּגַבֵּר "vahvistaminen")

1. NH vahvistaa, lujittaa, **to reinforce**
2. NH täydentää, **to supplement**

3.6 TUGBAR

tuf. תּוּגְבָר תּוּגְבָר tugbar (denom. תְּגַבֵּר)

1. NH tulla vahvistetuksi, lujitetuksi, **to be reinforced**
2. NH tulla täydennetyksi, **to be supplemented**

4. SANAT TANACHISSA (6)

4.1 GIBOR, SANKARI, ROHKEA

גיבור [גִּבּוֹר] gibor adj., mask. (159x, H1304, 1. Moos. 6:4)

1. (mask.) sankari, suuri soturi, mahtava hallitsija, urho,
hero, warrior, vir fortis, tyrannus (1. Moos. 6:4)

אָבִיר אביר

2. (adj.) rohkea, urhea, mahtava, voimakas, vahva, valio,
mighty, courageous, valiant, strong, heroic, fortis, validus

אֲמִיץ אמיץ, רַב־כּוֹחַ רב כוח, חֹזֵק חזק

3. NH kertomuksen päähenkilö, **central character**

גיבורה גִּבּוֹרָה fem.

4.2 GVURA, VOITTO, VOIMA

גבורה גִּבּוֹרָה gvura fem. (61x, H1305, 2. Moos. 32:8)

1. voitto (2. Moos. 32:8)
2. voima, sankaruus, urheus, lujuus, rohkeus,
strenght, force, heroism, valor, valour, might, courage,
robur [rō-], fortitudo [-tū-]

כּוֹחַ כוח, עֹז עוז, תְּקֵף תוקף, חֹזֵק חוזק,
אֲמִץ אומץ, תְּכוּנֹת־הַגִּבּוֹר תכונות הגיבור

3. voimateko, sankariteko, urotyö, ihmeellinen teko

עֲלִילוֹת עלילות גדולות עלילות גדולות,
מַעֲשֵׂה נֹאֵז מעשה נועז

גבורות גִּבּוֹרוֹת gvurot fem. mon.

1. NH pitkä vanhuus, korkea ikä (80–), "voimat",
old age, octogenary

זְקֵנָה זקנה מְפֹלָגֶת מופלגת,
גִּיל־הַשְּׂמוֹנִים גיל השמונים

הגבורה הגבורה haGvura fem.

1. PBH Voima (Jumalasta käytetty nimi,
Matt. 26:64, Mark. 14:62, Luuk. 22:29)

תָּאָר כְּבוֹד לְאֱלֹהִים תּוֹאֵר כְּבוֹד לְאֱלֹהִים

4.3 GVIR, HALLITSIJA, NH RIKAS MIES

גביר גביר gvir mask. (2x, H1331, 1. Moos. 27:29)

1. hallitsija, herra, käskijä, **master, lord, dominus** (1. Moos. 27:29, 37)

אָדוֹן אֲדוֹן, מוֹשֵׁל מוֹשֵׁל

2. MH tärkeän henkilön kunnianimi

תָּאָר כְּבוֹד לְאָדָם קָשׁוּב תּוֹאֵר כְּבוֹד לְאָדָם קָשׁוּב

3. NH rikas mies, **wealthy man, rich man**

עֲשִׂיר עשיר, בַּעַל־הוֹן בַּעַל הוֹן

4.4 GVIRA, EMÄNTÄ

גבירה גבירה gvira fem. (13x, H1313, 1. Moos. 16:4)

1. emäntä, **mistress, domina** (1. Moos. 16:4)

גְּבִירָת

2. kuningatar, **queen** (1. Kun. 11:19)

אִשְׁת־הַמֶּלֶךְ אִשְׁת הַמֶּלֶךְ, מְלִכָּה מְלִכָּה

3. kuninkaan äiti, **king's mother, queen-mother** (1. Kun. 15:13)

אִם־הַמֶּלֶךְ אִם הַמֶּלֶךְ

4. NH kunnioitettava nainen, rouva, **lady, Madam, Mrs.**

אֲדוֹנָה אֲדוֹנָה, אִשָּׁה נְכֻבָּדָה אִשָּׁה נְכֻבָּדָה

Hyvät naiset ja herrat! **Ladies and gentlemen!**

גְּבִירוֹתֵי וְרִבּוֹתֵי! גְּבִירוֹתֵי וְרִבּוֹתֵי!

5. NH rikas nainen, **rich woman, wealthy woman**

עֲשִׂירָה עֲשִׂירָה, בְּעֶלְת־הוֹן בַּעֲלַת הוֹן

4.5 GEVER, VOIMAKAS MIES

גבר גְּבֵר gever mask. (66x, H1332, 2. Moos. 10:11)

[גְּבֵר aram. Ps. 18:26]

1. voimakas mies, **strong man, vir potens** (2. Moos. 10:11)

אִישׁ חֲזָק אִישׁ חֲזָק

2. mies, **man, male, vir** (5. Moos. 22:5)

אִישׁ אִישׁ, אָדָם אָדָם,

בֶּן-אָדָם בֶּן אָדָם, זָכָר זָכָר

3. sotamies, soturi, **warrior** (Job 38:3)

אִישׁ-חַיִל אִישׁ חַיִל, גִּבּוֹר

4. nuori mies (Sananl. 30:19)

5. vastasyntynyt poikalapsi (Job 3:3)

6. jokainen, kuka tahansa, joku (Joel 2:8, Sananl. 28:21)

7. PBH kukko, **cock, rooster, chanticleer**

Mooses vastasi: "Me menemme, nuoret ja vanhat, me menemme poikinemme ja tyttärinemme, lampainemme ja karjoinemme; sillä meillä on HERRAN juhla". 10 Niin hän [faarao] sanoi heille: "Olkoon vain HERRA teidän kanssanne, kunhan minä ensin päästän teidät ja teidän vaimonne ja lapsenne. Katsokaa, teillä on paha mielessä. 11 Siitä ei tule mitään. Mutta menkää te, (voimakkaat) miehet (hagvarim), ja palvelkaa HERRAA, sillä sitähän te olette pyytäneetkin." Ja heidät ajettiin pois faaraon edestä. (2. Moos. 10:9–11)

לֹא כֵן לְכוּ-נָא הַגְּבָרִים וְעֲבָדוּ אֶת־יְהוָה

כִּי אַתָּה אַתָּם מִבְּקִשָּׁיִם

וַיִּגְרַשׁ אֹתָם מֵאֶת פְּנֵי-פְרֻעָה:
שמות י' י"א

גָּבֵר, גְּבָרָה, גְּבָרָה-
גְּבָרִים, גְּבָרִי-

גְּבָרִי, גְּבָרִיָּה, גְּבָרִיָּה, גְּבָרִיָּה,
גְּבָרִיָּה, גְּבָרִיָּה, גְּבָרִיָּה, גְּבָרִיָּה

4.6 GVERET, VALTIATAR, NH ROUVA

גברת גְּבָרָת gveret fem. (2x, H1336, Jes. 47:5)

1. valtiatar, **mistress, lady, domina** (Jes. 47:5, 7)

גְּבִירָה, מוֹשֵׁלֶת מוֹשֵׁלֶת, שְׁלֵטֶת שְׁלֵטֶת

2. NH rouva, neiti, **Mrs., Miss, Ms., Madam**

3. NH hieno ja arvokas nainen, daami, **lady, madam, dame**

5. NIMET TANACHISSA

5.1 GEBER, "VOIMAKAS MIES"

גבר גְּבֵר Gever henk. mask. (2x, H1333, 1. Kun. 4:13, 19)

Geber, "voimakas mies"

5.2 GIBBAR, "SANKARI"

גבר גִּבָּר Gibar henk. mask. (1x, H1334, Esra 2:20)

Gibbar, "sankari" (aram.)

5.3 GABRIEL, "VOIMAKAS MIEHENI ON JUMALA"

גַּבְרִיאֵל Gavriel henk. mask. (2x, H1335, Dan. 8:16, Dan. 9:21)
Gabriel, "Voimakas mieheni on Jumala" tai "Jumala on minun
voimakas mieheni", erittäin yleinen nyky-Israelissa (2 % naisia)

Danielin näyssä enkeliruhtinaan nimi; UT:ssa Gabriel ilmestyy sekä pappi Sakarialle että Marialle (Luuk. 1:19, 26). Juutalaisen apokalyptisessa kirjallisuudessa Gabriel on yksi seitsemästä pääenkelistä. Allekirjoittaneen käsityksen mukaan Gabriel on kuitenkin ennalta oleva eli pre-eksistentti Kristus.

H7 גַּבְרִיאֵל Gavriel (Gabriel)
<https://www.gen.fi/h7-gvrjxl.html>

6. MUITA SANOJA

ג'באר ג'באר dzabar mask. (arab.)

1. NHL nyrkkimies, väkivaltainen tappelija, huligaani

גבור גבור gvur mask.

1. PBH voima, valta, **strenght, power** (Sir. 44:3)

גְבוּרָה

גיבורי גיבורי gibori adj.

1. NH sankarillinen, **heroic, heroic**

שֵׁשׁ בּוֹ גְבוּרָה שֵׁשׁ בּוֹ גְבוּרָה, הֵרֹאֵי הֵרֹאֵי

גיבוריות גיבוריות giborijut fem.

1. NH sankarillisuus, **heroism**

הֵרֹאֵי הֵרֹאֵי הֵרֹאֵי הֵרֹאֵי
מַעֲשֵׂה-גְבוּרָה נֹעֲזֵת מַעֲשֵׂה גְבוּרָה נֹעֲזֵת

גְּבִירוֹקְרַטְיָה gvirokratja fem.

1. NH rahavalta, plutokratia, **government by the wealthy, plutocracy**

שְׁלֵטוֹן-עֲשִׂירִים שֶׁל טוֹן עֲשִׂירִים,
פְּלוֹטוֹקְרַטְיָה פְּלוֹטוֹקְרַטְיָה

גְּבִירוֹת גְּבִירוֹת gvirut fem.

1. MH herruus, **dominion**

אֲדָנוֹת אֲדָנוֹת

2. MH rikkaus, **wealth, richness**

עֲשִׂירוֹת עֲשִׂירוֹת

גְּבִירִי גְּבִירִי gviri adj.

1. MH rikas, varakas, **rich, wealthy**
2. NH rikkaalle sopiva, **befitting a wealthy person**

גְּבִירוֹת גְּבִירוֹת gvirijut fem.

1. NH rikkaiden elämä, **way of rich people**

גְּבִיר גְּבִיר gaver mask.

1. NH (mus.) diatonisen sävelasteikon viides sävel

גּוֹבֵר גּוֹבֵר gover mask.

1. NH kasvu, **increase**

גְּבִירָא גְּבִירָא gavra mask. (aram. st. det.)

1. PBH mies, **man, male**
2. NH mieskunto, **virility**

גְּבִירָבֵר גְּבִירָבֵר gvarbar {gvarvar} mask.

1. NH miehekkyttään osoittava nuorukainen,
young braggart, teenager playing "the man"

גברות גְּבוּרוֹת gavrut fem.

1. NH miehekkyys, mieheys, maskuliisuus, mieskunto, **manhood, manliness, masculinity, virility**

גברי גְּבוּרִי gavri adj.

1. NH miehekäs, maskuliininen, mieskuntoinen, **manly, masculine, viril**

גבריות גְּבוּרִיּוֹת gavrijut fem.

1. NH miehekkyys, mieheys, mieskunto, maskuliisuus, **manhood, manliness, virility, masculinity**

גברית גְּבוּרִית gavrit adj., adv.

1. NH kukkomainen, **cock-like, like a rooster**
2. NH kukkoilevasti, kukkomaisesti, **like a cock**

גברן גְּבוּרָן gavran mask.

1. NH miehisyyt, viriliteetti, **manhood, virility**

גברנות גְּבוּרָנוּת gavranut fem.

1. NH miehistyminen, **entering the state of manhood**

גברני גְּבוּרָנִי gavrani adj.

1. MH miehekäs, miehuullinen, miesmäinen, **manly, manlike**

גברתן גְּבוּרָתָן gvartan adj., mask.

1. PBH miehekäs, vahva, voimakas, kelpo, **manly, strong, valid, valiant**
2. PBH voimamies, ammattin. **strongman**
3. NH tappelupukari, pelottelija, **bully, browbeater**

גברתנות גְּבוּרָתָנוּת gvartanut fem.

1. NH miehekkyys, voimakkuus, **manliness, strenght**
2. NH tappeleminen, **bullying**

גברתני גְּבַרְתָּנִי gvartani adj.

1. NH voimakas, vahva, mieskuntoinen, **strong, viril**
2. NH tappeleva, **bully**

הגבר הַגְּבֵר hegber mask. verbaalisubst. (hif.)

1. NH vahvistus, suurennus, laajentaminen, suurentaminen, **amplification, strenghtening, reinforcement**

הגברה הַגְּבָרָה hagbara fem. verbaalisubst. (hif.)

1. NH vahvistaminen, voimistaminen, lujittaminen, **strenghtening, reinforcement, amplification,**

התגברות הַתְּגַבְרוּת hitgabrut fem. verbaalisubst. (hitp.)

1. NH voittaminen, voitolle pääseminen, **victory**
2. NH vahvistuminen, **overcoming, strenghtening**
3. NH lisääntyminen, **increase**

מגבר מַגְּבֵר magber mask.

1. NH vahvistin, **amplifier, booster**

מוגבר מוּגְבָר mugbar adj. (huf. partis.)

1. NH vahvistettu, laajennettu, lisätty, **strenghtened, amplified, increased, intensified**

תגבור תְּגַבּוּר tigbur mask. verbaalisubst. (tif.)

1. NH vahvistaminen, **reinforcement, supplement**

תגבורת תְּגַבְרוּת tigboret fem. verbaalisubst. (pa.)

1. MH nousu, lisäys, kasvu, **rise, increase, supplement**
2. NH vahvistaminen, lujittaminen, **reinforcement**

7. NIMIÄ

גְּבִירָה Gvira henk. fem. NH Gvira, "kuningatar, valtiatar"

גַּבְרָא Gavra henk. mask. NH Gavra, "voimakas mies" (aram.)

גַּבְרִי Gavri henk. mask. NH Gavri, Gavrielin (Gabriel) lempinimi,
harvinainen annettuna nimenä

גַּבְרִיאֵלָה Gavriela henk. fem. NH Gavriela (Gabriela),
yleinen naisennimi

גַּבְרִיָּה Gvarja henk. NH Gvarja, "Herran mies" (aram.)

גַּבְרִיָּהוּ Gvarjahu henk. NH Gvarjahu, "Herran mies" (aram.)

Gibraltar-nimi ei johdu juuresta gavar. Se on muunnos arabiankielisestä nimestä Džebel al Tarik, "Tarikin vuori".

8. SANAT RAAMATUN ARAMEASSA

גְּבוּרָה gvura fem. (2x, A9120, Dan. 2:20, 23) voima = BH גְּבוּרָה

גַּבְרַר gvar mask. (21x, A9121) mies = BH גַּבְרַר

גִּבְרַר gibar mask. (1x, A9122, Dan. 3:20) voimakas mies = BH גִּבְרַר

9. SANOJA MUISSA KIELISSÄ

H6E גבר gavar (voimakkaampi)
<https://www.gen.fi/h6e-3-gbr.html>

10. KRISTUS-SAARNAA

Gever – voittoisa Sankari

Gever-sana on ladattu täyteen voimaa: sanajuuri "gavar" tarkoittaa: olla voimakkaampi, urhoollinen, sankarillinen, voittoisa.

Juudessa on myös läsnä merkitys "peittää", se on "peittää voimalla", suom. "peitota". Peittämiseen liittyy vahvasti syntien peittäminen (hepr. kafar) eli sovittaminen, joka kuuluu samaan juurisanueeseen gavar-juuren kanssa.

Nuoruus ei myöskään ole sanasta kaukana: nuorta miestä tarkoittavien kohtien lisäksi se esiintyy kerran myös merkityksessä "vastasyntynyt poikalapsi" (Job 3:3).

Gever on yksi Herramme nimistä. Se kertoo siitä, kuinka hän, taivaan Sankari (gever), tuli vastasyntyneeksi poikalapseksi (gever) Betlehemin seimeen. Ja ennen kaikkea, hän urhoollisesti nuorena miehenä (gever) taisteli voitokkaasti perkelettä vastaan Golgatan ristillä ja voitti!